

POSTANOWIENIE

20 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 20 grudnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa O.K. i M.K. działających przez przedstawicielkę ustawową
M.P.

przeciwko M.K.1

o podwyższenie alimentów,

na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy w Kraśniku

postanowieniem z 31 października 2023 r., III RC 238/23,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 31 października 2023 r. Sąd Rejonowy w Kraśniku wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu wskazał, że przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów podała, że jest pracownikiem Prokuratury Rejonowej w Kraśniku mieszczącej się w tym samym budynku, co Sąd Rejonowy w Kraśniku. Zdaniem Sądu realnym jest narażenie wymiaru sprawiedliwości na pejoratywne społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Prokuratura Rejonowa w Kraśniku ma swoją siedzibę w budynku Sądu Rejonowego w Kraśniku, co wiąże się z codziennymi relacjami (w tym pozasłużbowymi) między pracownikami sądu a pracownikami prokuratury. Z tego względu, jak również biorąc pod uwagę fakt, że Kraśnik jest niewielkim miastem,

może to być niesłusznie postrzegane jako próba wpływu na wynik postępowania sądowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Przytoczona regulacja dotyczy sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie, bez względu na to przez którego sędziego, godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią.

Tego rodzaju okoliczności nie zostały wskazane w wystąpieniu. Wniosku o realnym zagrożeniu dobra wymiaru sprawiedliwości nie uzasadnia wystarczająco fakt, że Prokuratura, w której zatrudniona jest przedstawicielka ustawowa powodów, ma siedzibę w tym samym budynku, co Sąd właściwy do rozpoznania sprawy. O konieczności przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu nie może zaś przeważać ewentualne zaistnienie przesłanek wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy w stosunku do części, nawet istotnej, sędziów sądu występującego. Podstaw stosowania art. 44¹ § 1 k.p.c. nie należy bowiem utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2020 r., IV CO 191/20, niepubl.). Fakt, że przedstawicielka ustawowa powodów jest zatrudniona w Prokuraturze, której pracownicy z racji siedziby w tym samym budynku, co sąd właściwy do rozpoznania sprawy, mogą mieć czy też mają z pracownikami tego sądu codzienne relacje, nie spełnia przesłanek z art. 44¹ § 1 k.c. Tego rodzaju ogólna ocena oparta byłaby na niedopuszczalnym *a priori* stwierdzeniu, że sprawa żadnego z pracowników Prokuratury lub ich bliskich nie powinna być rozpoznawana przez Sąd Rejonowy w Kraśniku, co przekracza kryteria z art. 44¹ § 1 k.c., a byłoby w istocie równoznaczne z wyłączeniem właściwości tego sądu w sprawach określonej kategorii osób ze względu na miejsce urzędowania Sądu i Prokuratury w tym samym budynku. Odejście od ścisłego wykładania przewidzianego w powyższym

przepisie wyjątku od kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może prowadzić do paraliżu sądownictwa, nie zaś do zapewnienia warunków do swobodnego rozstrzygania i budowania autorytetu wymiaru sprawiedliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2020 r., IV CO 18/20, niepubl.). W konsekwencji Sąd Najwyższy stwierdził, że brak jest dostatecznych podstaw, by upatrywać w powołanej przez Sąd Rejonowy sytuacji realnego zagrożenia dla dobra wymiaru sprawiedliwości.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(R.N.)

[ms]